

آیین نامه اجرایی ماده (7) قانون هدفمند کردن یارانه ها

ماده 1- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف) قانون: قانون هدفمند کردن یارانه ها - مصوب 1388

ب) سازمان: سازمان هدفمند کردن یارانه ها

پ) پایگاه اطلاعات اقتصادی خانوار: سامانه الکترونیکی مشتمل بر کلیه اطلاعات هویتی و اقتصادی خانوارهای کشور که به منظور شناسایی اقشار آسیب پذیر و تعیین گروههای هدف موضوع ماده (7) قانون در سال 1387 در مرکز آمار ایران تشکیل شده است و در این آیین نامه به اختصار «پایگاه» خوانده می شود.

ت) پرسشنامه اطلاعات اقتصادی: پرسشنامه های مربوط به جمع آوری اطلاعات اقتصادی خانوارهای کشور که جهت ایجاد پایگاه مورد استفاده قرار می گیرد و در این آیین نامه به اختصار «پرسشنامه» خوانده می شود.

ث) خانوار: از افرادی تشکیل می شود که براساس رابطه خویشاوندی درجه یک با یکدیگر زندگی می کنند و به صورت مشترک پرسشنامه واحدی را تکمیل نموده اند.

تبصره- فردی که پرسشنامه جداگانه ای را تکمیل کرده است در صورتی که تحت تکفل شخص دیگری نبوده و به طور اجتناب ناپذیری به تنهایی زندگی کند و از لحاظ درآمد و هزینه، زندگی مستقلی داشته باشد، خانوار تلقی می شود.

ج) روش ارزیابی فردی: روشی که از طریق آن، اطلاعات مربوط به خانوارها از طریق تکمیل پرسشنامه ها توسط سرپرست خانوار به صورت خوداظهاری یا با استفاده از بانکهای اطلاعات آماری موجود در کشور جمع آوری می گردد.

چ) دریافت کننده یارانه: سرپرست خانوار یا فرد واجد شرایطی که برای دریافت یارانه های موضوع این آیین نامه تعیین می شود.

ح) **پرداخت نقدی:** هرگونه پرداخت مستقیم وجه نقد توسط دولت که از طریق حسابهای بانکی به دریافت کننده یارانه صورت می گیرد.

خ) **پرداخت غیرنقدی:** هرگونه کمک مستقیم دولت به خانوارها در قالب کالا یا با استفاده از روشهایی مثل بن کاغذی یا الکترونیکی و کالا برگ و همچنین تخفیفات اعطایی در قالب قیمتهای تبعیضی برق، گاز طبیعی و آب را شامل می شود.

د) **خدمات مالی خرد:** تأمین سرمایه های لازم در قالب انواع وام و دیگر خدمات مالی به گروههای هدف برای مواردی از قبیل تأمین نیازهای اولیه و ضروری می باشد.

ذ) **توانمندسازی اقتصادی:** افزایش درآمد و دارایی خانوار، کسب مهارتهای شغلی، پایداری شغلی و امنیت درآمدی و افزایش سطح رفاه افراد و خانوارها.

ر) **نهاده های حمایتی:** کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور و یا سایر نهادهایی که در اجرای قوانین موضوعه فعالیت می کنند.

ماده 2- سازمان موظف است به منظور شناسایی گروههای درآمدی کشور با استفاده از روشهای ارزیابی فردی و سایر روشها از بانکهای اطلاعاتی کشور و سایر امکانات موجود، نسبت به تکمیل و به هنگام سازی پایگاه اقدام نماید.

ماده 3- پایگاه در سازمان ایجاد و مستقر می گردد و کلیه اطلاعات و منابع موضوع این ماده به صورت طبقه بندی شده نگهداری خواهد شد و افشاء و انتشار آن در مورد اشخاص ممنوع است مگر در مواردی که قانون تجویز کند.

تبصره - دستگاههای اجرایی موضوع ماده (5) قانون مدیریت خدمات کشوری و دستگاههای متولی بانکهای اطلاعات آماری مربوط موظفند با درخواست سازمان، اطلاعات، اسناد و مدارک موردنیاز در اجرای قانون را در اختیار سازمان مزبور قرار دهند.

ماده 4- اشخاصی که متقاضی استفاده از یارانه های موضوع این آیین نامه هستند موظفند اطلاعات مورد درخواست سازمان را به روشهایی که آن سازمان اعلام می کند به صورت درست و

کامل تکمیل و به مراجع ذی ربط تحویل نمایند. اشخاصی که اطلاعات نادرست و ناقص به مراجع مزبور ارائه دهند، متخلف محسوب شده و وفق ماده (10) قانون، دولت مکلف است ضمن جلوگیری از ادامه پرداخت، درخصوص استرداد وجوه پرداختی اقدامات قانونی لازم را به عمل آورد.

تبصره - به منظور نظارت بر صحت و سقم اطلاعات ارائه شده، سازمان می تواند عنداللزوم کنترل‌های لازم را با استفاده از بانکهای اطلاعات آماری کشور و یا از طریق انجام تحقیقات میدانی به عمل آورد.

ماده 5- وزارت رفاه و تأمین اجتماعی موظف است با استفاده از پایگاه نسبت به گروه بندی خانوارهای جامعه هدف باتوجه به میزان درآمد خانوارها اقدام نماید.

تبصره - گروههای درآمدی مشمول دریافت‌های نقدی و غیرنقدی موضوع این آیین نامه به صورت سالانه یا پیشنهاد وزارت رفاه و تأمین اجتماعی و تصویب مجمع عمومی سازمان تعیین می شود.

ماده 6- سهم پرداخت نقدی، غیرنقدی و نظام جامع تأمین اجتماعی به پیشنهاد سازمان به تصویب مجمع عمومی سازمان مزبور می رسد.

ماده 7- پرداخت‌های نقدی و غیرنقدی به کلیه خانوارهای کشور باتوجه به ماده (5) این آیین نامه با استفاده از جدول زیر تعیین می گردد:

ردیف	مشمولین	توضیحات
1	خانوارهای با درآمد متوسط و بالا	کلیه خانوارهای کشور که پرسشنامه اطلاعات اقتصادی را تکمیل کرده و متقاضی دریافت یارانه هستند به استثنای خانوارهای ردیف (2) این جدول
2	خانوارهای کم درآمد	افراد شناسایی شده توسط وزارت رفاه و تأمین اجتماعی و یا مورد تأیید وزارتخانه مذکور

تبصره 1- خانوارهای کم درآمد موضوع این ماده با تأیید وزارت رفاه و تأمین اجتماعی به شرح زیر تعیین می گردد:

الف- اقشار آسیب پذیر تحت پوشش نهادهای حمایتی

ب- ساکنین مناطق محروم کشور

ج- سایر اقشار نیازمند حسب مورد

تبصره 2- سازمان موظف است حداقل شش ماه پس از اجرایی شدن قانون، نسبت به شناسایی خانوارهای با درآمد بالا اقدام نماید.

تبصره 3- میزان پرداخت نقدی و غیر نقدی به هر یک از دریافت کنندگان یارانه به تفکیک خانوارهای کم درآمد، درآمد متوسط و درآمد بالا (پس از شناسایی) و در نظر گرفتن سقف پوشش نفر به ازای هر خانوار به پیشنهاد سازمان به تصویب مجمع عمومی سازمان مزبور می رسد.

ماده 8- کمکهای نقدی و غیرنقدی موضوع این آیین نامه به خانوار تعلق می گیرد. کمکهای مربوط به هر خانوار به سرپرست قانونی آن خانوار یا کسی که طبق ماده (9) این آیین نامه تعیین می شود، پرداخت می گردد.

ماده 9- در مواردی از قبیل اعتیاد سرپرست خانوار به مواد مخدر، زندانی بودن، فوت یا مفقود و یا مجنون شدن، عدم حضور سرپرست در محل زندگی خانوار (مثل زندگی در خارج کشور)، عدم صلاحیت سرپرست خانوار و افرادی که در مراکز شبانه روزی نگهداری می شوند و فاقد سرپرست می باشند. کمکهای موضوع این آیین نامه به تشخیص سازمان، به سرپرست دیگری پرداخت خواهد شد.

تبصره- افراد زندانی خود سرپرست از حکم این ماده مستثنی بوده و کمکهای مربوط به حساب آنها واریز خواهد شد.

ماده 10- سازمان موظف است از طریق حسابهای بانکی، نسبت به پرداخت یارانه های موضوع این آیین نامه اقدام نماید.

تبصره 1- سازمان حق استرداد وجوهی را که به صورت اشتباه یا به دلیل اطلاعات خلاف واقع ارایه شده توسط تکمیل کنندگان پرسشنامه ها به حساب اشخاص مشمول این آیین نامه واریز شده است، دارد.

تبصره 2- وجوه مسترد شدن توسط سازمان، مجدداً جزء منابع پرداختهای نقدی به خانوارها قرار می گیرد.

تبصره 3- سازمان، امکان اعمال محدودیت برداشت از حساب خانوار به صورت زمانی و ریالی و مدیریت در نحوه هزینه کرد وجوه واریزی دولت به این حسابها را دارد. پرداخت یارانه های موضوع این آیین نامه منوط به این است که دریافت کننده، شرایط و ضوابط مربوط را که توسط سازمان از طریق پایگاه اطلاع رسانی اعلام می شود تأیید نماید.

ماده 11- آن بخش از اعتبارات موضوع این آیین نامه که برای گسترش و تقویت نظام جامع تأمین اجتماعی اختصاص می یابد، توسط سازمان برای اجرای بندهای زیر قابل تخصیص است:

الف) بیمه درمان

1- افزایش بسته خدمتی بیمه های پایه درمان

2- افزایش بسته خدمتی در خصوص پوشش دارویی و درمان بیماریهای خاص و صحت العلاج

تبصره 1- در راستای کاهش پرداخت هزینه های خدمات سلامت توسط مردم، سازمان می تواند از محل منابع موضوع این ماده نسبت به افزایش سطح تعهدات سازمانهای بیمه گرد در زمینه تعرفه خدمات پزشکی بخش خصوصی اقدام نماید.

تبصره 2- میزان پوشش هزینه های بندهای فوق و همچنین میزان پوشش تعرفه ها و در صورت لزوم تعیین عرفه خدمات پزشکی بخش خصوصی، سالانه باتوجه به منابع مصوب با پیشنهاد سازمان به تصویب مجمع عمومی سازمان مزبور می رسد.

ب) بیمه های اجتماعی

کمک به گسترش پوشش بیمه اجتماعی از طریق پرداخت بخشی از حق بیمه گروههای هدف به تشخیص وزارت رفاه و تأمین اجتماعی

ج) حمایتی و توانمندسازی

- 1- تأمین بخشی از هزینه های اجرای طرح تأمین آتیه فرزندان مهر امام رضا (ع) موضوع تصویب نامه شماره 164420/ت43343 هـ مورخ 1388/8/18.
  - 2- کمک به تأمین بخشی از هزینه های مربوط به مسکن، تحصیل دانشجویان و ازدواج جوانان برای گروههای هدف.
  - 3- کمک به تأمین مسکن جوانان برتر (در زمینه های علمی، فرهنگی، ورزشی و پژوهشی)
  - 4- تغذیه زنان باردار و کودکان زیر (6) سال
  - 5- طرح گسترش خدمات مالی خرد برای گروههای هدف از طریق صندوق مهر امام رضا (ع) یا بانکها.
  - 6- توانمندسازی اقتصادی زنان سرپرست خانوار و دختران خودسرپرست، معلولان، فرزندان ترخیص شده از مراکز حمایتی و فرزندان مددجویان.
  - 7- کمک به اشتغال جوانان
- تبصره-** سازمان با همکاری دستگاههای اجرایی ذی ربط حسب مورد سهمیه تخصیصی بندهای این ماده و سقف پرداختی و ساز و کار اجرایی در هر مورد را همه ساله تعیین و جهت تصویب به مجمع عمومی سازمان مزبور ارایه خواهد نمود.
- ماده 12-** به منظور جلوگیری از پرداختهای مضاعف به مشمولین ماده (7) قانون در قالب برنامه های مختلف این آیین نامه، سقف پرداخت همه ساله به پیشنهاد سازمان و تصویب مجمع عمومی سازمان مزبور تعیین می شود.
- ماده 13-** دستورالعملهای لازم برای اجرای این آیین نامه توسط سازمان با همکاری دستگاههای ذی ربط (حسب مورد) تهیه و ابلاغ می شود.
- ماده 14-** سازمان موظف است در هر شش ماه گزارش فعالیتهای موضوع این آیین نامه را تهیه و به هیئت وزیران ارایه نماید.

آیین نامه اجرایی ماده (8) قانون هدفمند کردن یارانه ها

ماده 1- در این آیین نامه ، اصلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف- قانون: قانون هدفمند کردن یارانه ها- مصوب 1388- .

ب- سازمان: سازمان هدفمندسازی یارانه ها، موضوع ماده (15) قانون.

پ- منابع: منابع قابل تخصیص این آیین نامه در هر سال شامل منابع موضوع ماده (8) قانون و سایر منابع مجاز مصوب مجمع عمومی سازمان.

ت- حمایت های ماده (8) قانون: حمایت های مشمول این ماده شامل کمک های بلاعوض، یارانه سود تسهیلات و وجوه اداره شده برای اعطای تسهیلات مالی.

ث- وجوه اداره شده: وجوهی که توسط سازمان در اختیار بانک های عامل قرار می گیرد تا با نظارت سازمان و دستگاه اجرایی برای سرمایه گذاری در جهت اهداف مندرج در ماده (8) قانون به صورت تسهیلات در اختیار اشخاص حقیقی و حقوقی قرار گیرد.

ج- یارانه سود تسهیلات: وجوهی که برای جبران بخشی از سود تسهیلات اعطایی مطابق قرارداد فی مابین دستگاه اجرایی و بانک عامل به اشخاص مشمول قانون از محل منابع تخصیص می یابد.

چ- کمک بلاعوض: وجوهی که از محل منابع ماده (8) قانون برای جبران بخشی از هزینه های اجرایی بنگاهها و فعالیت های اقتصادی ناشی از اجرای قانون که بنا به تشخیص سازمان، تامین آن از طریق سایر منابع این ماده امکان پذیر نباشد، مطابق قرارداد فی مابین دستگاه اجرایی و بانک عامل پرداخت می گردد.

ح- کارگروه: کارگروه تحولات اقتصادی، موضوع تصمیم نامه شماره 44252/257711 مورخ 1388/12/23.

خ- بسته حمایتی: مجموعه ای شامل اولویت بندی پروژه ها، روش های حمایت، منابع مورد نیاز به تفکیک سود تسهیلات، کمک بلاعوض و وجوه اداره شده، طول دوره حمایت و تعهدات دستگاه

مبنی بر کنترل قیمت تمام شده، بهینه سازی مصرف انرژی و سایر موارد ضروری حسب نظر کارگروه.

د- **بانک های عامل:** بانکها یا مؤسسات مالی و اعتباری دولتی و غیر دولتی که با حکم قانون یا مجوز بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تأسیس شده و طرف قرارداد سازمان و دستگاه اجرایی است.

ماده 2- در چارچوب مصارف تعیین شده در ماده (8) قانون، بسته های حمایتی زیر توسط دستگاه های اجرایی تهیه و به تصویب کارگروه می رسد:

الف- بسته های حمایتی صنعت و معدن

ب- بسته حمایتی کشاورزی

پ- بسته حمایتی حمل و نقل درون شهری و برون شهری

ت- بسته حمایتی تولید نان صنعتی

ث- بسته حمایتی توسعه صادرات غیر نفتی

ج- بسته حمایتی توسعه خدمات الکترونیکی

چ- بسته حمایتی بهینه سازی مصرف انرژی در واحدهای پتروشیمی و پالایشگاهها

ح- بسته حمایتی بهینه سازی مصرف انرژی در نیروگاهها و شرکتهای آب و فاضلاب

خ- بسته حمایتی واحدهای صنفی و کارگاههای تحت پوشش نظم صنفی و قانون تعاون

د- بسته حمایتی شهرداریها و دهیاریها

ماده 3- کلیه دستگاههای اجرایی مشمول قانون موظفند تا پایان آبان ماه هر سال برای پیش بینی اعتبارات سال بعد، فهرست تمام فعالیتها، طرحها، پروژهها، تعهدات دستگاه و موضوعات پیشنهادی بخش یا بخشهای مربوط به خود را که قبلاً در بسته حمایتی مربوط به تصویب کارگروه رسیده است به همراه منابع مورد نیاز به تفکیک سود تسهیلات، کمک بلاعوض و وجوه اداره شده به سازمان هدفمند سازی یارانهها ارسال نمایند.

ماده 4- سازمان هدفمند سازی یارانه‌ها هم موظف است در هر سال و ظرف سی روز پس از ابلاغ قانون بودجه کل کشور و براساس پیشنهادات دستگاههای اجرایی و منابع این آیین نامه، اعتبارات هر بخش به تفکیک سود تسهیلات، کمک بلاعوض و وجوه اداره شده را براساس ارزش تولید، ارزش صادرات، شدت و بهره‌وری انرژی، میزان حمایت ناشی از اعمال قیمت‌های تبعیضی انرژی، میزان یارانه تخصیصی در قوانین بودجه سنواتی، سهم کالا یا خدمت در سبد مصرفی، نرخ حمایت موثر تعرفه‌ای، تخفیفات و ترجیحات مالیاتی و سایر تکالیف مشخص شده در قانون را تعیین و برای تصویب به مجمع عمومی سازمان ارایه نماید.

تبصره- تدوین چارچوب گزارش‌گیری و دستور العمل نحوه انتخاب، محاسبه و چگونگی استفاده از شاخص‌های این حکم به عهده سازمان خواهد بود.

ماده 5- سازمان موظف است در چارچوب مفاد اساسنامه خود، منابع لازم و اعتبارات موضوع این آیین نامه را در مقاطع زمانی مناسب و مطابق سهمیه مصوب مجمع عمومی سازمان به ترتیب مقرر در ماده (4) براساس قرارداد فی ما بین در اختیار بانک‌های عامل قرار دهد.

تبصره- مجمع عمومی سازمان در هر سال به پیشنهاد سازمان، فهرست بانک‌های عامل را با اولویت بانک‌های تخصصی تعیین می‌نماید.

ماده 6- معرفی اشخاص حقیقی یا حقوقی مشمول به بانک‌های عامل متناسب با اعتبارات هر بخش توسط دستگاههای اجرایی ذی ربط صورت می‌پذیرد.

ماده 7- تمام پرداخت‌های انجام شده موضوع این آیین نامه در قالب یارانه سود تسهیلات و کمک‌های بلاعوض به حساب هزینه قطعی منظور خواهد شد.

ماده 8- دستگاه اجرایی موظف است شرایط استفاده از وجوه اداره شده شامل مبلغ، نوع مصرف، مدت اجرا، نحوه باز پرداخت، وثایق و تضمین‌های قابل اخذ و سایر شرایط موثر در موضوع را مطابق قرارداد فی مابین تعیین و به بانک‌های عامل اعلام نماید. مسئولیت این بانکها متناسب با شرایط تعیین شده توسط دستگاه اجرایی و قوانین و مقررات حاکم بر نظام بانکی خواهد بود.

ماده 9- پرداخت یارانه سود تسهیلات و کمک‌های بلاعوض در قبال اخذ وثیقه (معادل یارانه یا کمک) منوط به قراردادی است که بین بانک عامل و دستگاه اجرایی از یک سو و بانک عامل و متقاضی از سوی دیگر منعقد می‌شود. در صورت تحقق اهداف مندرج در قرارداد، وثایق آزاد خواهد شد. چنانچه اهداف مندرج در قرارداد تحقق نیابد با اعلام کتبی دستگاه اجرایی به بانک، متقاضی موظف به تادیه تمام وجوه استفاده شده و سود و جریمه متعلقه می‌باشد.

تبصره 1- بانک عامل و دستگاه اجرایی به طور مستقل طبق قرارداد ناظر بر نحوه هزینه کرد منابع می‌باشند تا وجوه در محل تعریف شده هزینه شود.

تبصره 2- در قرارداد منعقد شده بین بانک عامل و متقاضی لازم است علاوه بر شرایط بانک، تعهدات متقاضی براساس ضوابط اعلامی توسط دستگاه اجرایی تصریح گردد.

تبصره 3- سازمان باید مرجع و صاحبان امضای مجاز را برای معرفی اشخاص حقیقی و حقوقی تعیین و به بانک‌های عامل معرفی نماید. هر گونه تغییر در این خصوص از سوی سازمان به صورت کتبی به بانک‌های عامل اعلام می‌شود.

تبصره 4- در صورت توزیع استانی اعتبار وجوه اداره شده، جدول توزیع اعتبار استانی از طرف سازمان و دستگاه اجرایی تهیه و به بانک‌های عامل اعلام گردد.

ماده 10- بانک‌های عامل موظفند در خصوص وجوه دریافتی سهم سازمان حاصل از برگشت اقساط مطابق قرارداد فی ما بین عمل نمایند.

ماده 11- بانک‌های عامل موظفند متناسب با قرارداد فی ما بین با دستگاه اجرایی اقدام به پرداخت تسهیلات نموده و موارد مغایر را اعلام نمایند.

ماده 12- بانک‌های عامل موظفند گزارش عملکرد منابع این آیین نامه به تفکیک یارانه سود تسهیلات، کمک‌های بلاعوض و وجوه اداره شده را طبق قرارداد فی ما بین به سازمان ارائه نمایند.

ماده 13- به منظور تسهیل در پیگیری امور و نظارت بر عملکرد ماده 8 قانون، سازمان موظف است با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط، نسبت به بهره‌گیری از برنامه نرم افزاری ارزیابی

طرح‌ها برای کلیه موارد بند (8) قانون اقدام نماید و دستگاه‌های اجرایی با همکاری تمام اشخاص مشمول طرح موظفند چگونگی هزینه کرد منابع تخصیص یافته را با جزئیات کامل در نرم افزار تعیین شده وارد و درمقاطع زمانی سه ماهه، به همراه گزارش‌های عملکرد در اختیار این سازمان قرار دهند.

تبصره 1- عدم انجام وظایف موضوع این ماده توسط اشخاص، مشمول ضوابط تعیین شده در آیین نامه اجرایی ماده 10 قانون می باشد.

تبصره 2- به منظور شفاف سازی، کنترل و نظارت بر کمک‌ها و تسهیلات اعطایی، تهیه گزارش‌های مورد نیاز در حیطه وظایف و مسئولیت‌های محوله، سازمان می تواند با بهره گیری از توانایی‌های دستگاه‌های اجرایی، اقدامات لازم را اعمال نماید. این امر نافی وظایف و مسئولیت‌های دستگاه اجرایی و بانک عامل نمی باشد.

ماده 14- در صورتی که اشخاص مشمول حمایت‌های ماده (8) قانون، در زمینه افزایش بهره وری و بهینه سازی مصرف انرژی فراتر از تعهدات خود عمل کنند، با اعلام کتبی دستگاه اجرایی، مجمع عمومی سازمان مجاز است متناسب با پیشرفت آنها، نسبت به تشویق اقدام نماید.

ماده 15- نظارت بر حسن اجرای مفاد این آیین‌نامه، در چارچوب اساسنامه بر عهده سازمان و دستگاه‌های اجرایی ذی ربط می باشد.

این تصمیم نامه در تاریخ 1389/3/25 به تایید مقام محترم رئیس جمهوری رسیده است.